

تحلیلی بر ارتباط شهر یادگیرنده و شهر خلاق در راستای دستیابی به شهر پایدار (مطالعه موردی: شهر رشت)

شهرام امیر انتخابی* - استادیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، رشت، ایران
یاسر قلی پور - باشگاه پژوهشگران جوان و نخبگان، واحد رشت، دانشگاه آزاد اسلامی، رشت، ایران
سعید میثمی - دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه پیام نور، رشت، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۱۲/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۳/۲۰

چکیده

تأثیر شهرها در عرصه ملی و جهانی در سال‌های اخیر رو به افزایش بوده است و دولت‌های محلی با چالش‌های مربوط به فناوری-های جدید، اقتصاد دانش، تنوع فرهنگی و پایداری زیست محیطی رو به رو شده‌اند. در همین راستا ظهور شهرهای یادگیرنده به عنوان مکانی مناسب برای یادگیری مادام‌العمر و بستری ایده‌آل جهت آموزش شهروندان خلاق انکارناپذیر است و تحقق شهرهای خلاق را نوید می‌دهد که با تکیه بر نیروی پایدار خلاقیت، زمینه مشارکت دانایی محور شهروندان و تولید مداوم دانش را فراهم می‌کند، بنابراین بر اساس این رابطه متقابل و با ترکیب دانش مستمر شهر یادگیرنده و خلاقیت شهر خلاق دستیابی به شهر پایدار میسر خواهد شد. هدف تحقیق حاضر بررسی ارتباط بین شاخص‌های شهر یادگیرنده و شهر خلاق در رشت می‌باشد. روش تحقیق توصیفی، تحلیلی، همبستگی و روش گردآوری اطلاعات اسنادی و پیمایشی با ابزار پرسش‌نامه است. جامعه آماری تحقیق را کارشناسان ادارات شهر رشت تشکیل می‌دهند. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۳۶۷ نفر و روش نمونه‌گیری تحقیق گلوله برفی (زنجیره‌ای) است. جهت آزمون فرضیه تحقیق از آزمون‌های اسپیرمن و رگرسیون چند گانه استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که ارتباط آماری معناداری بین شاخص‌های شهر یادگیرنده و شهر خلاق وجود دارد ($P < 0/01$). بنابراین با ارزش نهادن به امر یادگیری و افزایش خلاقیت شهروندان دستیابی به شهر پایدار میسر خواهد شد.

واژگان کلیدی: شهر یادگیرنده، شهر خلاق، شهر پایدار، رشت

نحوه استناد به مقاله:

امیرانتخابی، شهرام، قلی پور، یاسر، میثمی، سعید. (۱۳۹۷). تحلیلی بر ارتباط شهر یادگیرنده و شهر خلاق در راستای دستیابی به شهر پایدار (مطالعه موردی: شهر رشت) *مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی*، ۱۳ (۲)، ۴۶۵-۴۸۲.
http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_543099.html

مقدمه

یادگیری شهری فرآیندی است که رفتار شهروندان را در جهت پاسخ درست به محیط شهری، جهت می‌دهد و به آن‌ها این توانایی را می‌بخشد که در موقعیت‌های مختلف زندگی، با انعطاف پذیری کامل عمل نمایند؛ در همین راستا در یک جامعه که یادگیری مادام‌العمر یک واقعیت است، یادگیری برای هر کس، در هر زمان و در هر مکان قابل دسترس خواهد بود. همه مردم در این جامعه یادگیری را می‌پذیرند و در تلاش هستند تا بطور فعال دانش و مهارت‌های خود را در طول زندگیشان توسعه دهند از راهی که: ۱. به رونق اقتصادی و استانداردهای بالای زندگی و کیفیت زندگی منجر می‌شود، ۲. زندگی مردم را غنی می‌سازد و یک حس غایی و کمال فراهم می‌آورد، ۳. به یک جامعه مقاوم و ایمن ختم می‌شود (Longworth, 2006: 49). یادگیری مداوم، دارای کلیدی است که همه سطوح و مراحل سنی را در بر می‌گیرد و در پی آن است تا محیط‌های یادگیری خارج از مدرسه را با محیط یادگیری درون مدرسه ارتباط دهد و مرزهای تصنعی یادگیری را از بین ببرد. یادگیری مداوم بیانگر آن است که هر محیطی، بالقوه یک محیط یادگیری است و در نتیجه مدرسه دیگر جایگاه منحصر تعلیم و تربیت نیست. آموزش مداوم دارای جامعیتی است که کلیه اجزا و عناصر آموزشی و پرورشی را در بر می‌گیرد. این نوع آموزش، نظام آموزشی خاصی نیست، بلکه بستری است که هر طرح آموزشی جامع بر مبنای آن ایجاد می‌شود، لذا باید زمینه‌ساز پیشرفت و توسعه هر یک از اجزای تشکیل دهنده نظام تربیتی باشد (Ebrahimzadeh, 1994: 19). در همین راستا یک شهر یادگیرنده شامل یک شهر یا روستاست که تلاش می‌کند تا بیاموزد که چگونه خود را با تغییرات شگفت‌انگیز جهان سازگار سازد (Candy, 2003: 1). به عبارت دیگر، جامعه یادگیرنده، یک شهر، شهرک یا منطقه‌ای است که منابع خود را در همه بخش‌ها بسیج می‌کند تا همه ظرفیت‌های انسانی را در جهت پرورش رشد شخصی، حفظ همبستگی اجتماعی و ایجاد رفاه توسعه دهد (Longworth, 1999: 6). شهر یادگیرنده شهری است که از طریق فرآیندهای آموزشی مداوم (یادگیری مادام‌العمر) به سمت توسعه پایدار حرکت می‌کند. یک شهر یادگیرنده، شهری است با برنامه‌ها و استراتژی‌هایی برای تشویق رشد شخصی، انسجام اجتماعی و ایجاد سلامت پایدار از طریق توسعه پتانسیل‌های انسانی همه شهروندان و مشارکت بین همه سازمان‌ها (Longworth, 2006: 24). بنابراین یک شهر یادگیرنده شهری است که منابع خود را به طور موثر در همه بخش‌ها بسیج می‌کند تا: ۱. یادگیری فراگیر را از سطح پایه تا سطوح عالی ارتقا بخشد؛ ۲. یادگیری را در خانواده‌ها و جوامع احیا کند؛ ۳. یادگیری را در محل کار آسان کند؛ ۴. استفاده از تکنولوژی‌های مدرن یادگیری را توسعه دهد؛ ۵. کیفیت و مزیت یادگیری را افزایش دهد؛ ۶. فرهنگ یادگیری را در طول زندگی پرورش دهد. با انجام این کار، شهر یادگیرنده رشد شخصی و انسجام اجتماعی، برتری اجتماعی و فرهنگی و توسعه پایدار را ایجاد و تقویت خواهد نمود (International Conference on Learning Cities, 2013). موسسه یادگیری مادام‌العمر یونسکو اعتقاد دارد که یک شهر یادگیرنده شهری است که به طور موثر منابعش را در هر یک از بخش‌های زیر به کار می‌برد: ۱. ترویج یادگیری فراگیر از آموزش پایه تا آموزش عالی؛ ۲. باززنده سازی یادگیری در خانواده‌ها و جوامع؛ ۳. تسهیل یادگیری برای کار و در محل کار؛ ۴. گسترش استفاده از تکنولوژی‌های مدرن یادگیری؛ ۵. افزایش مزیت و کیفیت یادگیری و پرورش یک فرهنگ یادگیری در طول زندگی؛ به طوری که با انجام آن قدرت فردی و همبستگی اجتماعی، موفقیت اقتصادی و فرهنگی و توسعه پایدار ایجاد و تقویت خواهد شد (UNESCO, 2015: 9).

با آن که ایده شهر یادگیرنده در طول تاریخ گذشته قابل ردیابی است (Longworth & Osborne, 2010)، مفهوم مدرن شهرهای یادگیرنده، در خلال کار سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD)^۱ بر روی یادگیری مادام‌العمر آشکار شد و سپس در دو عنوان شهرهای یادگیرنده و شهرهای آموزش دهنده^۲ با کمترین ارتباط با یکدیگر توسعه یافت (Kearns, 2015: 153). این گزارش تحت عنوان استراتژی‌های شهر برای یادگیری مادام‌العمر برای دومین همایش شهرهای آموزش دهنده در گوتنبرگ منتشر شد (OECD, 1992). این گزارش شامل هفت شهر آدلاید (استرالیا)، ادمونتون (کانادا)، پیتزبوگ (آمریکا)، بلوگنا (ایتالیا)، وینا (استرالیا)، گوتنبرگ (سوئد) و کاکه گاوا (ژاپن) بود که عملیاتی برای پیشرفت فرصت‌های یادگیری مادام‌العمر برای شهروندان خود اتخاذ کرده بودند. طرح یادگیری مادام‌العمر اروپا در چارچوب پروژه‌های تحت عنوان شهرهای یادگیرنده^۳ انجام شده است. این

1. Organisation for Economic Co-Operation and Development
2. Educating City
3. Towards a European Learning Society

پروژه یکی از اولین پروژه‌های شهر یادگیرنده است که توسط کمیسیون اروپا بنیانگذاری شده است. این طرح یکی از اولین پروژه‌های سنجش ویژگی‌های شهر یادگیرنده است که که پیشرفت ۸۰ شهر در اروپا را سنجیده است (Bayat, 2011: 3). در سال ۲۰۰۶ نورمن لانگ ورث کتابی تحت عنوان "شهرهای یادگیرنده، مناطق یادگیرنده"، اجتماعات یادگیرنده^۲ (یادگیری مادام العمر و دولت محلی) تألیف نموده است. جین یانگ در سال ۲۰۱۲ در تحقیقی تحت عنوان "توسعه شبکه شهرهای یادگیرنده و شاخص جهانی شهر یادگیرنده" که توسط موسسه یادگیری مادام‌العمر یونسکو منتشر شد، مباحثی را در رابطه با ویژگی‌ها و ضروریات مناطق یادگیرنده عنوان می‌کند. در اکتبر ۲۰۱۳ در شهر بیجینگ چین کنفرانسی با عنوان "کنفرانس بین‌المللی شهرهای یادگیرنده با هدف تجهیز شهرها برای ارتقای یادگیری مادام‌العمر برای همه، برقراری عدالت اجتماعی، ایجاد انسجام اجتماعی و توسعه پایدار برگزار شد. بیات و همکاران در مقاله‌ای تحت عنوان "شناسایی عوامل موثر در ایجاد شهر یادگیرنده در منطقه ۶ تهران"، پنج متغیر اصلی "ماموریت و استراتژی، آموزش خلاقیت و یادگیری، رهبری و توانمندسازی (مشارکت)، توسعه ارتباطات و نیروی کار دانشی را در نهادهای یادگیرنده بررسی کرده‌اند.

اما تعریف شهر خلاق بسیار فراگیر است. شهر خلاق با بخش‌های هنری که شهرها را زنده و پویا می‌سازند و به آن‌ها ارزش واقعی می‌بخشند، در ارتباط است. بخش‌هایی مانند هنر گردشگری یا رخدادهای هنری، تلاش برای کنترل درآمد اثر اقتصادی هنر و ایجاد شهرتی بین‌المللی برای شهر، جذب افرادی که طبقه خلاق نامیده می‌شود، استفاده از هنر برای نمایش تنوع و ساخت درک بین مردم، ایجاد اقتصاد و صنایع خلاق، به رسمیت شناختن خلاقیت پیشرو برای نوآوری و حتی اتخاذ یک رویکرد خلاق برای حل مسائل مدنی (Coletta, 2008: 2). در واقع مفهوم شهر خلاق را می‌توان رویکردی جایگزین برای احیای شهری و اندیشه‌ای جایگزین برای نگاه به شهر دانست. به عقیده برخی ممکن است اقتصاد و به عقیده برخی دیگر رفاه اجتماعی مهم باشد. اما باید دانست که نقطه کانونی شهر خلاق فرهنگ، آموزش، جو یا فضای خلاقیت است. خلاقیت در احیا و توسعه مجدد شهری بسیار مهم است. به عبارتی دیگر شهر خلاق تغییر از تولید کارخانه‌ای به تولید فکری یا خلاق و دوری از رویکرد دولت محوری به حکمروایی یا همکاری میان دولت، مردم و شرکت‌ها است (Tajudeen, 2008: 60). شهر خلاق شهری است که به دلیل اهمیت زیبایی شناختی و توانایی آن برای پرورش قوه ادراک و ارتباطات مورد احترام است. جایی که تنوع فرهنگی غنیمت شمرده شده و بیان خلاقیت در تمام اشکال آن مورد تشویق قرار می‌گیرد. فرض ابتدایی شهر خلاق آن است که آدم‌های عادی می‌توانند کارهای فوق العاده‌ای انجام دهند، فقط به شرط این که فرصت کافی در اختیارشان قرار گیرد. خلاقیت در اینجا به مفهوم تخیل کاربردی با استفاده از کیفیت‌هایی از جمله هوش، قدرت، اختراع و یادگیری مستمر است (Saeidi, 2010: 7). چارلز لندری در کار ارزنده‌اش بر روی مفهوم شهر خلاق، معتقد است که شهرها یک منبع حیاتی دارند: مردم. در شهرهای مدرن خلاقیت را باید جایگزینی برای منابع طبیعی بومی و دسترسی به بازار تلقی کنند. او خاطر نشان می‌کند که امروزه بسیاری از شهرهای جهان با دوره‌های گذاری رو به رو هستند که عمدتاً ناشی از نیروی جهانی شدن است. این گذارها از منطقه‌ای به منطقه دیگر متفاوت‌اند. در مناطقی مثل آسیا شهرها در حال رشد هستند و حال آنکه در مناطق دیگری مثل اروپا صنایع قدیمی ناپدید می‌شوند و ارزش افزوده در شهرها به ندرت از طریق تولید صنعتی و بیشتر از طریق سرمایه معنوی (مالکیت معنوی) به دست می‌آید که در محصولات، فرآیندها و خدمات تجلی می‌یابد (Keyghobadi et al, 2008: 44). همچنین شهر خلاق یک مجتمع شهری را توصیف می‌کند که فعالیت‌های فرهنگی بخش‌های مختلف آن یکی از مولفه‌های اقتصاد شهر و کارکرد اجتماعی آن را تشکیل می‌دهد. چنین شهرهایی بر مبنای یک زیرساخت فرهنگی و اجتماعی محکم بنا می‌شوند و به واسطه تسهیلات و امکانات فرهنگی ممتازشان، مرکز ثقل اشتغال خلاق و سرمایه گذاری‌ها را به سمت خود جلب می‌کند (Shahabiyan & Rahgozar, 2012: 67). بنابراین شهر خلاق مکانی است که مدیریت شهری در آن فرصت‌های توسعه را به طور عادلانه بین محلات شهری توزیع نموده است و مدیریت خلاق و مشارکت جو، اساس حکمرانی خوب شهری را بنیان نهاده است و شهروندانی در این شهر زندگی می‌کنند که به آگاهی لازم در مورد حقوق شهروندی خود دست یافته‌اند و این امر سبب شده است که خود را در سرنوشت شهر خود مسئول بدانند و در موقعیت‌های مختلف خلاقیت داشته باشند، از جمله در طراحی شهری، بهداشت شهری، آموزش شهروندی، شهروندی فعال و...

---

1. Learning Region

2. Learning Community

در باره پیشینه شهرهای خلاق اولین بار دبور در سال ۱۹۶۷ مبحثی به نام شهر تماشایی^۱ یا شهر نمایش مطرح کرد. نظر او ظهور پیش از موعد ایده تلفیق فضای اقتصادی و فرهنگی درمقیاس انسانی به ویژه در موضوعاتی نظیر فضاهای مولد جدید، مجموعه‌های فرهنگی و به نمایش درآوردن محیط‌های بصری که در مادر شهرهای اصلی جهان بسیارند، می‌باشد (J.Eskat, 2006: 14). اولین کسی که بحث مناطق و شهرهای خلاق را مطرح کرد، ریچارد فلوریدا است. او در سال ۲۰۰۲ اولین کتاب خود را با عنوان کریتیکولس (طبقه خلاق) به چاپ رساند و پس از آن در سال ۲۰۰۵ کتاب دیگری را برای تقویت موضوع با عنوان شهرهای شما کجا هستند؟ منتشر کرد. در سال ۲۰۰۷ نیز آن اسکات با استفاده از ادبیاتی که فلوریدا مطرح کرده بود، مباحثی را در ارتباط با شهرها و مناطق خلاق مطرح کرد. نظرات او شامل موارد زیر می‌باشد: چگونه می‌توان مزیت‌های رقابتی و ظرفیت‌های موجود در شهرها را به سمت خلاقیت بیشتر پیش برد. آیا این امکان وجود دارد؟ حالا که فهمیدیم مزیت‌های رقابتی و ظرفیت‌های خلاقیت در یک شهر و یا منطقه چیست، چگونه با استفاده از سیاست‌گذاری‌های منطقه‌ای آن‌ها را تقویت کنیم؟ (Rafieyan, 2010:12). در ادامه به معرفی برخی از تحقیقات انجام شده در مورد شهر خلاق، پرداخته می‌شود (جدول ۱).

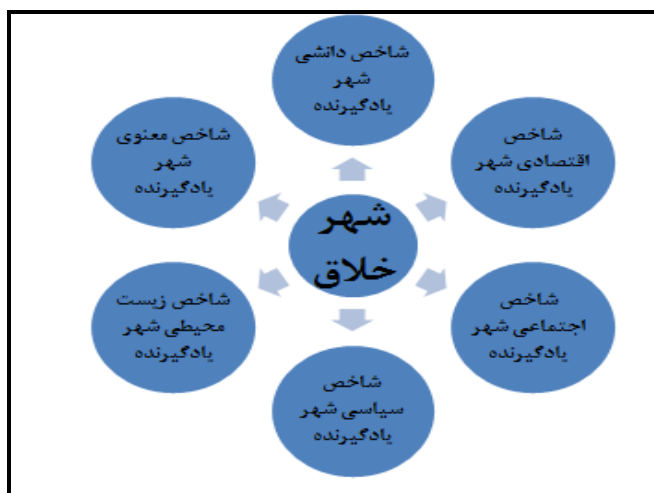
جدول ۱. تحقیقات انجام شده با محوریت شهر خلاق

نویسنده	عنوان تحقیق	توضیحات
کیقبادی و همکاران (۱۳۸۷)	شناخت صنعت فرهنگی	- شناخت شهرهای خلاق، شبکه‌ها و نواحی خلاق - شهر خلاق از منظر زیرساخت‌های هنری و فرهنگی، شهر خلاق از منظر اقتصاد خلاق، شهر خلاق از منظر حضور طبقه خلاق، شهر خلاق از منظر ترویج فرهنگ خلاقیت.
شهبان و رهگذر (۱۳۹۱)	محیط خلاق	عرصه‌های دانشگاهی یا توجه به حضور اندیشمندان و طبقه دانشگاهی یکی از مهمترین فضاهای پرورش خلاقیت است.
خان سفید (۱۳۹۱)	مدیریت شهری و شهر خلاق	شهر خلاق می‌تواند به شکل یک رویکرد نوین در مواجهه با محیط‌های شهری و اثرگذاری بر فرایندها، اهداف و روش‌های مدیریت و برنامه‌ریزی شهری مد نظر قرار گیرد.
کلاتری و همکاران (۱۳۹۱)	فضای جمعی و شهر خلاق	فضا به طور اعم و فضای عمومی به طور اخص می‌تواند در بروز خلاقیت شهروندان موثر باشد و تحقق شهر خلاق بدون وجود فضای عمومی مطلوب امکان پذیر نخواهد بود.
رحیمی و همکاران (۱۳۹۲)	شهر خلاق (مبانی نظری و شاخص‌ها)	- بررسی مبانی نظری، مفاهیم و شاخص‌های شهر خلاق - حرکت تهران به سمت شهر خلاق
قربانی و همکاران (۱۳۹۲)	شهرهای خلاق رویکردی فرهنگی در توسعه شهری	شهر خلاق رویکردی فرهنگی در توسعه شهری است. در این رویکرد شهر باید بتواند محیطی جذاب برای جذب و پرورش استعدادها باشد. در این نگرش فرهنگ پایه اصلی توسعه محسوب می‌شود و سایر بخش‌ها از آن متأثر می‌گردد.
ملک آبادی و همکاران (۱۳۹۳)	سطح بندی مناطق پانزده گانه شهر اصفهان از لحاظ شاخص‌های شهر خلاق با استفاده مدل‌های برنامه‌ریزی منطقه‌ای	مناطق پانزده گانه شهر اصفهان را با ۱۲ فاکتور از شاخص‌های شهر خلاق رتبه بندی و سطح بندی کرده‌اند.
موسوی (۱۳۹۳)	رتبه بندی محلات شهر سردشت از نظر حرکت به سوی خلاقیت با تأکید بر تحقق شهر خلاق با استفاده از تاپسیس و ANP	برای قرار گرفتن هر یک از محلات شهر در مسیر تحقق شهر خلاق، استراتژی‌هایی چون تشکیل انجمن نخبگان و اتاق‌های فکر نخبگان مدیریت شهر، توزیع عادلانه خدمات و امکانات علمی و فناوری، اختصاص مکان‌هایی به طبقه خلاق جامعه و قرار دادن امکانات دسترسی به اینترنت برای طبقه خلاق و سایر شهروندان و ... بسیار تأثیرگذار می‌باشند.
ایراندوست و غلامی زارچی (۱۳۹۴)	ارتقای فرصت حضور و مشارکت مردم با استفاده از معرفی گونه‌های فضای عمومی شهر خلاق (مورد: شهر یزد)	تحلیل اختلافی- ارزشی و یکنواختی معیارهای به دست آمده از جمله سلسله مراتب فضای عمومی، فضای چند منظوره و مستعد و پاسخگوی نیاز مردم، فعالیت و مشاغل نزدیک به هم، فضای مهیج و فرهنگ مشارکت نشان می‌دهد که شهر یزد را می‌توان به عنوان شهری با پتانسیل شهر خلاق برای معرفی گونه-های جدید فضای عمومی در نظر گرفت.
پوراحمد و دیگران (۱۳۹۵)	ارزیابی چالش‌ها و فرصت‌های ایجاد شهر خلاق در مناطق آزاد تجاری (مورد: منطقه آزاد تجاری ارس)	شاخص‌های مورد بررسی: سیستم‌های حمل و نقل متنوع، مراکز علمی و آموزشی، جاذبه‌های توریستی، برگزاری فستیوال‌های فرهنگی، هنری و ورزشی
فتوحی مهربانی و همکاران (۱۳۹۵)	شهر خلاق و شاخص‌های شهر خلاق ایرانی	محققان با روش دلفی، به شناسایی شاخص‌های شهر خلاق ایرانی پرداخته‌اند.
داکسیری (۲۰۱۰)	شهرهای خلاق کانادا	در این مقاله نویسنده پس از مفاهیم نظری شهر خلاق به برنامه‌ها و چالش‌های رو به روی چند شهر خلاق در کانادا از جمله ونکوور و تورنتو می‌پردازد.
هاسپرز (۲۰۱۱)	شهرهای خلاق مکان‌های پرورش یافته در اقتصاد دانش	دانش، خلاقیت و نوآوری نمی‌تواند بدون حضور دولت‌های محلی حاصل شود، همان طوری که شهرهای خلاقیتی چون آستین، اورسند و بارسلونا این حقیقت را نشان می‌دهند.

امروزه با بزرگ شدن و پیچیده شدن شهرها و پدیدار شدن چالش‌های مدیریت، شهرها به تدریج به لابراتورهای تولید انواع راه حل فناورانه، مفهومی و اجتماعی برای مسائل ناشی از رشد تبدیل شده‌اند (Landry, 2000: 23). در حال حاضر مشکلات و معضلات جدید، در دستور کار شهرها افزایش یافته است که تا حدودی نتیجه فروپاشی ریتم‌های مشترک قدیمی از زندگی و کار بر اساس کارخانه و اداره می‌باشد. در هر دوره‌ای از گذار دست کم این نیاز حاد وجود دارد که فراتر از فرضیه‌های و روش‌های کار به ارث برده شده، عمل و فکر شود (Landry & Bianchini, 1997:10). همچنین ناکارآمدی شیوه‌های سنتی مدیریت شهری و شیوه‌های متمرکز برنامه‌ریزی، دیگر پاسخگوی ذهن خلاق شهروند قرن بیست و یکمی نخواهد بود و روش‌هایی لازم است که بر مشارکت مردم در عرصه اداره شهر متکی باشد و این مشارکت بستگی به توانایی شهروندان در ارائه ایده‌ها و نوآوری‌ها دارد که جز از طریق آموزش درست و یادگیری پیوسته محقق نخواهد شد. بنابراین ما نیازمند شهرهای یادگیرنده‌ای^۱ هستیم که آموزش مستمر ساکنینش را مد نظر قرار دهد و شهروندانی را آموزش دهند که نوآور و خلاق باشند و در پاسخ به نیازهای خود، ایده جدیدی بکار برند و مسبب ایجاد شهرهای خلاق شوند؛ یعنی برای توسعه خلاقیت باید شهروندان و مدیران شهری به درک و فهمی برسند که زمینه خلاقیت در نظام آموزشی کشور تحت عناوین آموزش رسمی و غیر رسمی خارج از مدرسه فراهم شود. نظامی که بر پایه دانش روز و فراگیر برای همه سنین استوار باشد و بتواند با استفاده از تجارب جهانی و بومی سازی آن در جهت ترویج خلاقیت گام بردارد و شهروندان دانشی را تربیت کند که نیازهای خود را بر اساس اقتصاد دانش محور تأمین نمایند.

چرا که شهر یک زمینه جمعی ساخته شده از ابعاد کوچک و بزرگ و شامل پتانسیل‌های غیر قابل تصور برای ساختن دانش، در دسترس قرار دادن و گسترش آن است. شهر می‌تواند یک وسیله قوی برای آموزش، بلوغ و مسئولیت‌پذیری، زندگی جمعی و شهروندی، طرح‌ریزی و ارزش‌گذاری زندگی، ظرفیت همکاری در مکان‌ها و زمان‌های موجود باشد. تعریف اشکال جدید یادگیری که باید با انتظارات بالا مرتبط شود، سعی دارد نه تنها تعلیم به روز و حرفه‌ای را تضمین کند، بلکه ترویج آگاهی از شهروندی فعال، برای مشارکت در زندگی اجتماعی، توسعه مکان‌هایی که شهروندان خود مسئول فرایند یادگیری مادام‌العمرشان باشند و بتوانند دانش مفید برای زندگی اجتماعی بهتر بدست آورند، را تضمین می‌کند. شهر یادگیرنده، محصول توسعه ساختارها و فرآیندهای نوآور است. اینکه چگونه منابع یادگیری همه بخش‌های اجتماع (شهری، اقتصادی، آموزشی، عمومی و داوطلبانه) بسیج شوند. در واقع یک شهر یادگیرنده نیازهای یادگیری محلش را از طریق مشارکت شناسایی می‌کند. قوت‌های روابط نهادی و اجتماعی را برای ایجاد تغییر فرهنگی در ادراک از ارزش‌های یادگیری انسان استفاده می‌کند. شهرهای یادگیرنده آشکارا یادگیری را به عنوان یک روش ترغیب انسجام اجتماعی، احیاء می‌کنند و توسعه اقتصادی را که شامل همه بخش‌های اجتماع می‌شود از طریق محدوده‌ای از منابع که آن‌ها در کنار هم می‌آورند، بکار می‌برند (Bayat, 2011:3). به عبارتی شهرهای دانشی و به تبع آن شهرهای یادگیرنده محیط‌هایی برای کسب دانش، بروز خلاقیت و شهروندی فعال می‌باشند، چون شهروندان در این گونه شهرها به طور دایم بر دانش خود از طریق مشارکت در فرآیندهای یادگیری مادام‌العمر^۲ می‌افزایند، بدیهی است پرداختن به شهرهای خلاق^۳ به عنوان نتیجه و خروجی شهرهای دانش بنیان و جوامع یادگیرنده در عصر خلاقیت و بروز دانش‌های نوین، ضروری به نظر می‌رسد. شهرخلاق مکانی است که در عصر توسعه با تمرکز بر نیروی بی پایان و فراگیر خلاقیت و مشارکت دانایی محور شهروندان و با تأکید بر فراهم نمودن منابع و امکانات برای گسترش صنایع خلاق سعی در هر چه بهتر نمودن کیفیت زندگی در شهرها و باز تعریف هویت شهروندان دارد (Akbari motlagh, 2011:1). هدف پژوهش حاضر پاسخ به این سوال‌های می‌باشد: آیا بین شاخص‌های شهر یادگیرنده و شهر خلاق در شهر رشت ارتباط معناداری وجود دارد؟ به نظر می‌رسد یکی از تفاوت‌های اساسی این پژوهش با تحقیقات پیشین، ایجاد رابطه میان شهرهای یادگیرنده و شهر خلاق می‌باشد که به نوعی مکمل یکدیگر هستند و به امر یادگیری به عنوان پیش زمینه بروز خلاقیت و تربیت طبقه خلاق توجه دارد.

1. Learning city
2. Life long Learning
3. Creative City

شکل ۱. مدل نظری تأثیر شاخص‌های شهر یادگیرنده بر شهر خلاق

روش پژوهش

روش تحقیق در این پژوهش به لحاظ هدف کاربردی، از نظر ماهیت و روش توصیفی - تحلیلی، همبستگی مبتنی بر توزیع پرسش‌نامه می‌باشد؛ بدین صورت که پس از مطالعه پیشینه تحقیق و مبانی نظری در رابطه با موضوع تحقیق، شاخص‌های شهر یادگیرنده و شهر خلاق طراحی و سپس در قالب طیف لیکرت با گزینه‌های (خیلی کم=کد=۱)، (کم=کد=۲)، (متوسط=کد=۳)، (زیاد=کد=۴)، (خیلی زیاد=کد=۵) در پرسش‌نامه گنجانده شده و در اختیار نمونه آماری تحقیق قرار گرفت. جامعه آماری شامل کارشناسان سازمان‌ها و ادارات شهر رشت می‌باشد. حجم نمونه بر اساس جدول مورگان ۳۶۷ نفر تعیین گردید و سرانجام ۳۵۳ عدد پرسش‌نامه جهت تجزیه و تحلیل وارد نرم‌افزار SPSS22 گردید. روش نمونه‌گیری مورد استفاده در پژوهش حاضر نمونه‌گیری گلوله برفی (زنجیره ای) می‌باشد^۱. برای تعیین پایایی پرسش‌نامه از آزمون آلفای کرونباخ استفاده شده است (جدول ۱). جهت سنجش روایی ابزار اندازه‌گیری از روایی محتوایی بهره گرفته شده است. روایی محتوایی (صوری) معمولاً توسط افراد خبره در موضوع مورد مطالعه تعیین می‌شود؛ به همین منظور پرسش‌نامه تحقیق در اختیار جمعی از اساتید دانشگاه و کارشناسان رشته‌های مرتبط با موضوع قرار گرفت و پس از اصلاحات لازم در بین نمونه آماری توزیع گردید. شاخص‌ها و زیر شاخص‌های مورد استفاده در پژوهش حاضر در جدول (۱) مشخص می‌باشد.

جدول ۲. شاخص‌ها و مولفه‌های پژوهش

مقدار آلفای کرونباخ	زیر شاخص	شاخص	مفهوم
۰/۷۹	تعالی اخلاقی، تعدیل عواطف، کرامت و عزت نفس	شاخص معنوی	شهر یادگیرنده
۰/۷۶	یادگیری مادام‌العمر، کنجکاوی و پرسشگری، نوآوری و خلاقیت، آینده‌نگری و برنامه‌ریزی، تفکر انتقادی، خودکنترلی، خلق و انتقال دانش	شاخص دانشی	
۰/۸۳	مهارت ارتباطی، مشارکت اجتماعی، تحول‌گرایی اجتماعی، وفاق و همدلی، قانونگرایی، مسئولیت‌پذیری	شاخص اجتماعی	
۰/۸	کارآفرینی، بهره‌وری، عدالت اقتصادی، انضباط مالی	شاخص اقتصادی	
۰/۷۱	درک و فهم سیاسی، اقتدار شهری، وحدت سیاسی	شاخص سیاسی	
۰/۷۵	زیست بوم شهری، منابع طبیعی	شاخص زیست محیطی	
۰/۸۵	رفتار مناسب مدیران شهر، تصمیم‌گیری منطقی، تحقق برابری اجتماعی	انعطاف‌پذیری	

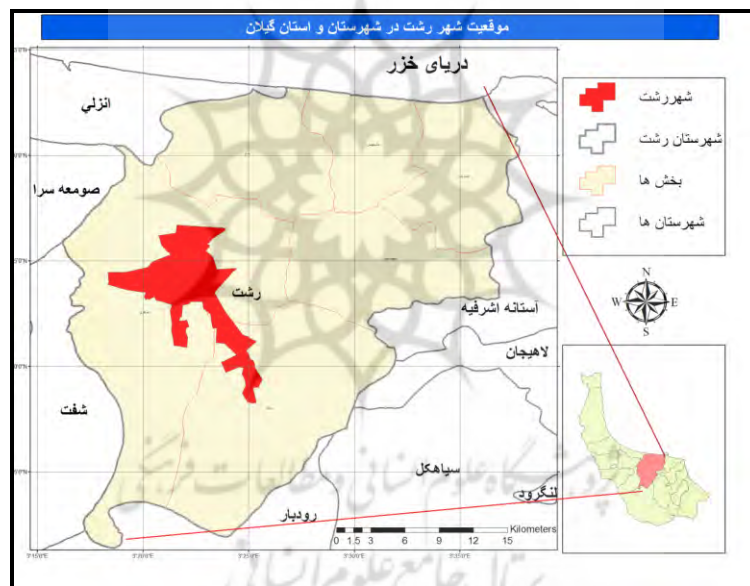
۱. (Snowball Sampling): فن نمونه‌گیری که مستلزم یافتن مشارکت‌کنندگان برای پروژه تحقیقاتی از طریق درخواست از مشارکت‌کنندگان فعلی برای پیشنهاد افراد دیگری است که شاید مایل به مشارکت در پروژه باشند (Hay, 2013: 258).

شهر خلاق	ابتکار	تکنولوژی مناسب، برندسازی شهری، عملکرد فرمانطقه ای شهری،	۰/۸۷
	خطرپذیری	شجاعت در انجام امور، مدیران ساختار شکن،	۰/۷۸
	رهبری	تخصص متناسب مدیران، تفکر خلاقانه، مشارکت نخبگان، حکمروایی خوب	۰/۷

Source: Rahimi et al (2013), Abdollahpour et al (2012), Divandari et al (2012), Ghafari & Afrooz (2014), Aghajani & Khalili (2012), Molayi et al (2012), Barati & Sameni (2011), Bayat et al (2013), Jabbari (2007), Rastemoghaddam & Abbaspour (2011), Malekiniya & Bojani (2009), Berridge (2006), Longworth (2006), Hamilton & Jordan (2010), Simmie (2005), Di Sivo & Ladiana (2010), OECD (1992), Reghenzani & Kearns (2012), Simmie (2012).

قلمرو جغرافیایی پژوهش

شهر رشت در مرکز جلگه گیلان در محدوده ی بین ۴۹ درجه و ۳۵ دقیقه و ۴۵ ثانیه طول شرقی و ۳۷ درجه و ۱۶ دقیقه و ۳۰ ثانیه عرض شمالی واقع شده است. مساحت آن حدود ۱۰۲۴۰ هکتار است. شهر رشت، مرکز شهرستان و استان گیلان است که خود در بخش مرکزی شهرستان واقع شده است و از شمال به دهستان های حومه و پسیخان، از شرق به دهستان های سنگر و اسلام آباد و سراوان، از غرب به شهرستان شفت و از جنوب به شهرستان رودبار محدود می شود (Engineering Company Tarho & Kavosh, 2007: 6) جمعیت این شهر در سرشماری سال ۱۳۹۰، معادل ۶۳۹۹۵۱ نفر بوده است.

شکل ۲. موقعیت شهر رشت در شهرستان و استان گیلان

یافته‌ها و بحث

بررسی پرسش‌نامه‌ها نشان می‌دهد که از بین ۳۵۳ نفر پاسخگوی پژوهش حاضر، ۲۴۰ نفر (۶۸ درصد) مرد و ۱۱۳ نفر (۳۲ درصد) زن می‌باشند. ۵۰ نفر (۱۴/۲ درصد) در گروه تحصیلی فوق دیپلم، ۱۹۷ نفر (۵۵/۸ درصد) در گروه لیسانس، ۸۰ نفر (۲۲/۷ درصد) دارندگان مدرک کارشناسی ارشد و ۲۶ نفر (۷/۴ درصد) شامل دارندگان مدرک دکترا می‌باشند. ۳۱/۷ درصد از اعضای نمونه وضعیت آرایه ی خدمات آموزشی در شهر رشت را ضعیف، ۲۴/۱ درصد آن را متوسط و ۴۴/۲ درصد خوب ارزیابی کرده‌اند.

جدول ۳. آمار توصیفی گویه‌های شهر یادگیرنده (متغیرهای مستقل تحقیق)

شاخص	مولفه	گویه	میانگین	انحراف معیار
شاخص معنوی	تعالی اخلاقی	تواضع فروتنی مردم	۳/۰۸	۱/۴۲
		دوری از فساد	۳/۶	۱/۰۵
		تعهد به امر به معروف و نهی از منکر	۳/۵۲	۱/۰۲
		روابط صمیمی بین اساتید و دانشجویان	۳/۶۴	۱/۱۲
	تعدیل عواطف	صبوری و مستمر بودن یادگیری	۳/۴۴	۱/۰۱
		روحیه بخشش در انتشار علوم	۳/۳۴	۰/۹۳۵
		ارزش قائل برای انسان	۳/۷۶	۱/۰۷
	کرامت و عزت نفس	اعتماد به نفس در بین مردم	۳/۰۸	۱/۰۹
		ایمان و توکل بخدا	۳	۱/۱۲
برنامه درسی مراکز آموزشی		۳/۳۶	۱/۱۲	
کنجکاوی و پرسشگری	محور آموزشی دانشگاه‌ها	۲/۹۶	۱/۱۸	
	روحیه پرسشگری و التزام به یادگیری	۳/۲۴	۱/۰۶	
	تجزیه و تحلیل مسائل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی شهری	۳/۰۴	۱/۰۷	
	برنامه‌ریزی برای آینده شهر	۲/۸۸	۱/۱۸	
آینده نگری و برنامه‌ریزی	اجرای هوشمند برنامه‌های شهری	۲۴۳	۰/۹۹۱	
	چشم انداز آینده شهر به عنوان یک شهر یادگیرنده	۲/۵۹	۱/۱۶	
	شناسایی نیازهای آینده ی شهر	۲/۸۸	۰/۸۵۷	
	روحیه ی ابتکار و نوآوری در بین شهروندان	۲/۹۶	۰/۸۹	
شاخص دانشی	نوآوری و خلاقیت	حمایت از افراد خلاق و مبتکر	۲/۵۶	۱/۰۵
		طراحی خلاق شهری	۲/۴۴	۱/۲
	تفکر انتقادی	انتقادپذیری مدیران شهری	۳/۰۸	۱/۱۳
روحیه نقادی شهروندان		۲/۹۲	۱/۳۵	
نقد برنامه ریزی شهری توسط مردم		۲/۶۹	۰/۸۸۲	
توان اداره امور شخصی توسط مردم		۳/۴۸	۱/۲	
خودکنترلی	روحیه آموختن مستقل در مردم	کاربرد مهارت‌های تصمیم گیری در آموختن علوم	۳/۱۲	۰/۹۹۸
		انگیزه یادگیری فعال، مشارکتی و تعاملی	۳/۳	۱/۰۸
	یادگیری مادام العمر	تاکید مدیران بر یادگیری شهروندان	۲/۵۳	۰/۹۵
		کیفیت آموزش معلمان و دسترسی به مراکز آموزشی	۲/۱۶	۰/۹۲۵
مهارت ارتباطی	تأمین برنامه‌های آموزش شی برای همه سنین	آموزش نیروی کار به طور مستمر	۲/۴	۰/۹۴
		توانایی بر قرار کردن با دیگران	۲/۴۵	۱/۱۶
		ارتباط با سازمان‌های شهری	۳/۴۴	۱/۰۲
	مشارکت اجتماعی	استفاده از شبکه‌های اجتماعی در امر یادگیری	۳/۱۶	۰/۷۸۹
		زیرساخت‌های اینترنتی شهر	۳/۰۱	۰/۸۴۹
		اشتراک گذاری دانش در بین شهروندان	۲/۸۵	۰/۸۶۴
	مشارکت اجتماعی	ایجاد انسجام اجتماعی در شهر	۲/۵۶	۰/۸۵۱
		مشارکت داوطلبانه در امور شهری	۲/۰۸	۰/۸۹
		اطلاع رسانی به مردم در رابطه با برنامه‌ریزی‌های شهری	۳/۳۹	۱/۰۴
کار گروهی و تعاون بین مردم		۳/۱۲	۱/۱۷	
تحول گرایی اجتماعی	رقابت سازنده در امر یادگیری	۳/۵۶	۱/۰۲	
	توانایی مدیران در خلق تغییرات اجتماعی	۳/۴۴	۰/۹۸۷	
	آمادگی سازمان‌های شهری در رویارویی با چالش های شهری	۳/۲۴	۰/۹۰۷	
قانونگرایی	احترام اقلیت‌های قومی، مذهبی	۲/۹۲	۰/۸۷	
	رعایت قوانین و مقررات شهری	۳/۲۶	۱/۲۲	
	رعایت حقوق شهروندان به عنوان یک هنجار اجتماعی	۳/۶	۰/۹۷۵	

۰/۹۷۸	۲/۴۷	ایجاد شهر امن			
۱/۰۹	۳/۰۶	نقش پلیس در پایداری امنیتی شهر			
۱/۱۴	۳/۴	احساس مسئولیت نسبت به آینده ی شهری	مسئولیت پذیری		
۰/۸۶۲	۳/۰۴	تناسب مسئولیت افراد با توانایی و سطح تحصیلات			
۰/۷۸۸	۳	نقش نهادهای شهری به عنوان نهادهای کارآفرین	کارآفرینی		
۱/۱۹	۳/۴۶	آموزش مهارت‌های کارآفرینی در بین شهروندان			
۱/۱۸	۲/۸۴	وجود فرصت‌های شغلی متناسب با جمعیت فعال شهر			
۱/۱۲	۲/۴	امکانات فعالیت‌های خود اشتغالی			
۱/۲۳	۲/۵۲	روحیه ی کسب مهارت در بین جوانان	بهره وری	شاخص اقتصادی	
۱/۱۶	۲/۵۵	تبدیل دانش به مهارت و فناوری			
۱/۴۵	۳/۱۲	فرهنگ استفاده بهینه از منابع و صرفه جویی			
۰/۸۲۶	۲/۴۵	تلاش برای کاهش فقر و تبعیض در شهر	عدالت اقتصادی		
۰/۹۴۳	۲/۵۶	پرداخت اعتبارات بانکی به طور عادلانه			
۱/۰۶	۲/۷۶	توزیع درآمد و ثروت به طور عادلانه			
۱/۳	۲/۸۸	دسترسی به امکانات شهری به طور عادلانه			
۰/۸۷	۳/۵۱	روحیه ساده زیستی و قناعت در بین شهروندان			
۱/۱۴	۳/۰۴	دوری از فساد اداری			
۱/۰۷	۲/۹۴	تخصیص بودجه‌های آموزشی جهت آموزش همه گروه‌های سنی، جنسی و گروه‌های ویژه (معلولین، سالمندان، بیماران خاص و...)	انضباط مالی		
۰/۸۹۲	۳/۰۲	اطلاع شهروندان از نظام اداره شهر	درک و فهم سیاسی	شاخص سیاسی	
۱/۲۱	۲/۹۹	تلقی آزادی سیاسی به عنوان حقی مسلم			
۱/۱۵	۲/۹۶	شناخت دیدگاه‌های احزاب سیاسی			
۰/۹۷۶	۳/۰۹	مشارکت در امور سیاسی شهر	اقتدار شهری		
۱/۰۶	۳/۳۹	افتخار به تاریخ و هویت شهر			
۱/۱۴	۳/۴۸	وجود مشاهیر علمی، مذهبی و سیاسی شهر			
۱/۱۲	۳/۶۷	پایبندی به عناصر هویت ملی	وحدت شهری		
۱/۰۷	۳/۶۳	توانایی انجام مذاکره و رسیدن به وفاق در بین مدیران شهری			
۱/۲۶	۳/۵۲	حل تعارضات از طریق مذاکره و گفتگو در بین مدیران شهری			
۱/۰۵	۳/۶۷	الگوی صحیح تولید و مصرف	زیست بوم شهری		شاخص زیست محیطی
۱/۳۴	۳/۵۶	کسب دانش و آگاهی از زیست بوم شهری			
۱/۱۴	۳/۳۵	روشهای صحیح زباله و بازیافت مواد			
۱/۰۹	۳/۳۲	یادگیری عادت‌های حفظ محیط زیست شهری			
۱/۱۶	۳/۶	آموزش شیوه های کاهش آلاینده‌ها توسط رسانه‌های جمعی	منابع طبیعی		
۰/۸۶۶	۳/۱۲	آشنایی با توانایی‌های اکوسیستم محلی			
۱/۱۰	۳/۸۴	آموزش راه‌های حفظ منابع طبیعی			
۰/۷۸۹	۳/۷	آموزش آثار سوء استفاده از محیط زیست طبیعی			
۰/۹۵۷	۲/۴۸	جلوگیری از آلودگی رودخانه‌ها			

جدول ۴. آمار توصیفی گویه های شهر خلاق (متغیر وابسته تحقیق)

شاخص	گویه	میانگین	انحراف معیار
انعطاف پذیری	تصمیم گیری منعطف مدیران شهری	۲/۸۸	۱/۰۷
	انعطاف پذیری در مواقع بحران	۲/۵۲	۰/۸۵۳
	توجه به مشارکت شهروندان	۲/۶	۱/۰۵
	تعامل مدیران شهری با جامعه دانشگاهی	۲/۴۴	۱/۱۳
رهبری	برنامه ریزی شهری در سناریوهای مختلف	۳/۱۶	۰/۹۴۵
	کارایی مدیریت شهری در رهبری سازمانی	۳/۱۲	۰/۷۶۳
	کارایی مدیریت شهری در رهبری محلی	۲/۸۷	۱/۱۳

۰/۸۵۱	۲/۸۱	برخورداری از قدرت اثربخش (جدای از قدرت رسمی)	
۰/۹۵۸	۲/۷۲	برخورداری از رهبری مدیران ریسک پذیر	خطرپذیری
۰/۸	۲/۸	مدیریت جسورانه و شجاعانه	
۱/۱	۲/۷۶	حمایت از نخبگان و برنامه‌های ریسک پذیر	
۱/۰۷	۲/۷۲	ابتکار عمل مدیریت شهری در هنگام مشکلات	ابتکار
۰/۹۸	۳/۰۱	استفاده از تکنولوژی مناسب	
۱/۲۲	۲/۳۲	ابتکار عمل مدیریت شهری در طراحی شهری	
۰/۹۳۷	۲/۷۸	استفاده از ایده‌های خلاقانه در توسعه ی شهری	

برای پاسخ به سوال "آیا بین شاخص‌های شهر یادگیرنده و شهر خلاق ارتباط معناداری وجود دارد یا خیر؟" از ضریب همبستگی اسپیرمن استفاده شده است. این آزمون که به ضریب همبستگی رتبه‌ای (رو) اسپیرمن معروف است، یک ضریب همبستگی بر اساس رتبه نمرات یا داده‌ها است که میزان همبستگی بین دو متغیر در سطح ترتیبی را اندازه‌گیری می‌کند (Habibpour & Safari, 2009:458). نتایج این آزمون نشان می‌دهد که بین شاخص معنوی شهر یادگیرنده با هر چهار شاخص شهر خلاق رابطه آماری معناداری وجود دارد، به این صورت که شدت همبستگی بین شاخص معنوی شهر یادگیرنده و شاخص انعطاف‌پذیری شهر خلاق ۰/۵۳۷ می‌باشد که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ و با اطمینان ۰/۹۹ از لحاظ آماری معنادار است؛ یعنی هر چقدر مولفه‌های معنوی در سطح شهر رشت توسط مردم و مدیریت شهری بیشتر رعایت گردد، به همان میزان شاخص انعطاف‌پذیری که با متغیرهایی چون رفتار متناسب مدیران با مردم، تصمیم‌گیری منعطف، مشارکت بیشتر مردم در امور شهر و رعایت برابری اجتماعی ارزیابی شده است، بهتر و مناسب‌تر حاصل می‌شود. شدت همبستگی بین شاخص معنوی و شاخص ابتکار شهر خلاق ۰/۴۶۸ می‌باشد که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ و با اطمینان ۰/۹۹ معنادار است و میزان ضریب همبستگی بین شاخص معنوی شهر یادگیرنده و شاخص خطرپذیری ۰/۳۲۴ می‌باشد که این رابطه نیز در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ و با اطمینان ۰/۹۹ معنادار است. مقدار ضریب همبستگی اسپیرمن بین شاخص معنوی و شاخص رهبری شهر خلاق ۰/۱۲۰ می‌باشد که در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ و با اطمینان ۰/۹۹ این رابطه معنادار است. بین شاخص دانشی شهر یادگیرنده و شاخص‌های شهر خلاق نیز رابطه آماری معناداری وجود دارد؛ به طوری که همه این روابط در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ و با اطمینان ۰/۹۹ از لحاظ آماری معنادار است. قویترین رابطه بین شاخص ابتکار و شاخص دانشی با مقدار ۰/۶۴۱ وجود دارد و ضعیف‌ترین رابطه بین شاخص رهبری با شاخص دانشی شهر یادگیرنده به میزان ۰/۲۶ وجود دارد. رابطه آماری بین شاخص اجتماعی شهر یادگیرنده و شاخص‌های شهر خلاق نیز در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ و با اطمینان ۰/۹۹ معنادار می‌باشد. قویترین رابطه مربوط به شاخص ابتکار شهر خلاق با شاخص اجتماعی به میزان ۰/۵۲۷ می‌باشد و ضعیف‌ترین رابطه مربوط به شاخص رهبری شهر خلاق به میزان ۰/۱۲۹ می‌باشد. شاخص اقتصادی شهر یادگیرنده نیز با شاخص‌های شهر خلاق رابطه آماری معناداری دارد؛ به این صورت که بیشترین مقدار این رابطه مربوط به شاخص رهبری شهر خلاق و شاخص اقتصادی می‌باشد (R=۰/۵۹۰). شاخص سیاسی شهر یادگیرنده نیز با شاخص‌های شهر خلاق ارتباط آماری معناداری در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ و با اطمینان ۰/۹۹ دارد که بیشترین میزان این رابطه شاخص سیاسی و شاخص ابتکار می‌باشد.

با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که شهر یادگیرنده و شهر خلاق رابطه‌ای دوسویه با یکدیگر دارند و تحقق هر یک از این دو شهر، پایه و اساس دیگری است؛ جنبش شهر یادگیرنده یک پدیده جدید در حال نمایش در شهرها، شهرک‌ها و مناطق جهان است و به شکلی بالقوه یکی از قوی‌ترین و مهم‌ترین جنبش‌های زمان آشفته ماست. اغلب مدیران شهری ممکن است در مورد آن شنیده باشند. در واقع مدیران محلی و منطقه‌ای درک کرده‌اند که آینده موفق‌تر وابسته به توسعه سرمایه انسانی و اجتماعی درونشان است و کلید این توسعه یادگیری است. این به معنای القای عادت یادگیری تا جای ممکن به شهروندان و تقویتشان برای اتحاد در ساختن اجتماعاتشان به عنوان جامعه یادگیرنده است (Longworth, 2006: 1). بنابراین موجودیت انسان‌ها به عنوان بخشی از محیط در حال تغییر نیازمند تعریف مفاهیم جدید شهروندی است. چنین موقعیتی به آگاهی از یک تحول ضروری به سوی جامعه‌ی یادگیرنده فراخوانده می‌شود، جامعه‌ای که یادگیری در آن مستمر و مادام‌العمر است (Di sivoa, 2010:535). از طرف دیگر امروزه در مدیریت شهری جدید و حکمرانی خوب شهری بحث مشارکت فعال شهروندان از اهمیت ویژه برخوردار می‌باشد. در اینجا نباید فراموش کرد که شهروندان در درجه اول باید آگاهی لازم را از حقوق شهروندی خود داشته

باشند و دوم آن که توانایی و علم کافی در ارایه ایده‌های خلاق برای مشارکت در امور شهری را دارا باشند که مسلماً هر دوی این ملزومات، جز از طریق آموزش شهروندی در محیط‌های شهری امکان پذیر نخواهد بود و قبل از هر چیز ظهور شهرهای یادگیرنده را می‌طلبد. با ایجاد شهرهای دانش بنیان و اهمیت یافتن یادگیری در همه جای شهر (مرکز خرید، پارک، دانشگاه، مدارس و ...) فرهنگ یادگیری را برای همه در شهر به وجود می‌آید و نخبگان خلاق زمینه بروز و ظهور می‌یابند و شهر در مسیر تکاملی خود با نیروی خلاقیت همه شهروندان، مدیریت خلاق و محیط شهری خلاق، تبدیل به شهر خلاق می‌شود که همه بخش‌های آن با خلاقیت طبقه نخبه، اداره می‌شود. همچنین راهبرد شهر خلاق، ایفای نقش رهبری در بین تمام اجزای سیستم شهری است و طوری جهت‌گیری شده تا در پیدا کردن روش‌های کارآمد برای ایجاد یک محیط همکاری و برهمکنشی و دعوت از شهروندان برای مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی مناسب باشد (Ebrahimi, 2008: 5). بنابراین می‌توان نتیجه گرفت که شهروندان در محیط شهر یادگیرنده یاد می‌گیرند که چگونه بیاموزند و خود را برای شهروندی فعال آماده سازند و در شهر خلاق این یادگیری تبدیل به مشارکت خلاقانه می‌شود. تفاوتی که می‌توان بین مشارکت شهروندان در شهر یادگیرنده و شهر خلاق قائل شد این است که در شهر یادگیرنده شهروندان تلاش می‌کنند تا از طریق مشارکت در یادگیری و آموزش درست، آگاهی و توانایی برای ارایه نظر پیدا کنند و در شهر خلاق این توانایی به منصف ظهور می‌رسد و خود را به بهترین نحو در مدیریت شهری نشان می‌دهد.

جدول ۵. نتایج ضریب همبستگی اسپیرمن بین شاخص‌های شهر یادگیرنده و شاخص‌های شهر خلاق

شاخص رهبری	شاخص خطرپذیری	شاخص ابتکار	شاخص انعطاف پذیری	شاخص‌های شهر خلاق	
				شاخص‌های شهر یادگیرنده	
۰/۱۲۰**	۰/۳۲۴**	۰/۴۶۸**	۰/۵۳۷**	شدت همبستگی	شاخص معنوی شهر یادگیرنده
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	تعداد	
۰/۲۶۰**	۰/۵۱۶**	۰/۶۴۱**	۰/۵۴۳**	شدت همبستگی	شاخص دانشی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	تعداد	
۰/۱۲۹*	۰/۵۲۷**	۰/۴۹۶**	۰/۴۱۸**	شدت همبستگی	شاخص اجتماعی
۰/۰۱۵	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	تعداد	
۰/۵۹۰**	۰/۴۲۹**	۰/۵۲۰**	۰/۵۶۶**	شدت همبستگی	شاخص اقتصادی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	تعداد	
۰/۱۳۸*	۰/۳۹۱**	۰/۵۶۳**	۰/۳۸۲**	شدت همبستگی	شاخص سیاسی
۰/۰۳۱	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	تعداد	
۰/۲۱۷**	۰/۵۱۸**	۰/۶۹۴**	۰/۵۳۶**	شدت همبستگی	شاخص زیست محیطی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنی داری	
۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	۳۵۳	تعداد	

در ادامه مدل رگرسیونی چندگانه برای متغیرهای مستقل شامل شاخص‌های شهر یادگیرنده و متغیر وابسته شهر خلاق بررسی شده است. نتایج نشان می‌دهد که همبستگی چندگانه بین مجموع متغیرهای مستقل و متغیر وابسته برابر ۰/۸۷۸ است که نشان دهنده همبستگی بالا بین متغیرهای مستقل و وابسته می‌باشد. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده (۰/۷۶۸) نشان می‌دهد که ۷۶/۸ درصد از کل تغییرات متغیر وابسته شهر خلاق به وسیله متغیرهای مستقل پیش بینی شده است (جدول ۳). معناداری F در سطح خطای کمتر از ۰/۰۱ مبین آن است که مدل رگرسیونی تحقیق مدل خوبی است.

جدول ۶. رگرسیون خطی چندگانه بین شاخص‌های شهر یادگیرنده و شهر خلاق

مدل	همبستگی چندگانه	ضریب تعیین	ضریب تعیین تعدیل شده	خطای استاندارد برآورد
۱	۰/۸۷۸	۰/۷۷۲	۰/۷۶۸	۰/۲۶۸۹۱

در جدول تحلیل واریانس (جدول ۴) که به تبیین معناداری رابطه ی بین متغیرهای مستقل با متغیر وابسته اشاره دارد، از آنجایی که سطح معناداری محاسبه شده کمتر از ۰/۰۱ است، می‌توان فرض صفر را به نفع فرض مقابل رد نمود و پذیرفت که رابطه خطی بین متغیرهای مستقل (شاخص‌های شهر یادگیرنده) و متغیر وابسته ی شهر خلاق وجود دارد.

جدول ۷. تحلیل واریانس: تبیین معناداری رابطه ی خطی بین متغیرهای مستقل و وابسته

مدل	مجموع مجذورات	میانگین مجذورات	F	سطح معناداری
۱	رگرسیون	۸۴/۵۶۷	۱۹۴/۹۰۸	۰/۰۰۰
	باقیمانده	۲۵/۰۲		
	کل	۱۰۹/۵۸۷		

جدول ضرایب رگرسیونی (جدول ۵) نشان می‌دهد که متغیرهای مستقل تحقیق بر متغیر وابسته شهر خلاق تأثیر معناداری دارند ($P < ۰/۰۱$)؛ به این صورت که شاخص اجتماعی شهر یادگیرنده با ضریب بتای ۰/۳۸۶ بیشترین تاثیر را بر شهر خلاق دارد؛ بعد از آن به ترتیب شاخص‌های اقتصادی ($Beta = ۰/۲۴۷$)؛ شاخص دانشی ($Beta = ۰/۱۶۵$)؛ شاخص معنوی ($Beta = ۰/۱۵۵$)؛ شاخص سیاسی ($Beta = ۰/۱۲۳$) و شاخص زیست محیطی ($Beta = ۰/۱۱۳$) قرار دارند.

جدول ۸. ضرایب تأثیر رگرسیونی استاندارد شده و استاندارد نشده

سطح معناداری	t	ضرایب تأثیر رگرسیونی استاندارد نشده		مدل
		ضرایب تأثیر رگرسیونی استاندارد شده	خطای استاندارد	
۰/۰۰۰	۱۸/۵۰۲	۰/۰۵۵	۱/۰۱۶	۱
۰/۰۱۳	۲/۵۰۴	۰/۱۲۳	۰/۰۶۲	
۰/۰۲	۲/۳۴۱	۰/۱۱۳	۰/۰۵۹	
۰/۰۰۰	۱۰/۹۲۲	۰/۳۸۶	۰/۰۲۲	
۰/۰۰۰	۴/۷۶	۰/۲۴۷	۰/۱۱۳	
۰/۰۰۰	۳/۳۰۲	۰/۱۵۵	۰/۱۰۱	
۰/۰۰۰	۳/۸۹۵	۰/۱۶۵	۰/۰۹۸	
۰/۰۰۰		۰/۰۲۵	۰/۰۲۵	

شکل ۳. مدل تجربی تأثیر شاخص‌های شهر یادگیرنده بر شهر خلاق

نتیجه گیری

چارچوب نظری این پژوهش بر این اصول استوار است که اول آن که آموزش شهروندان و به تبع آن یادگیری عامل اساسی در توسعه شهری به حساب می‌آید، علاوه بر آن آموزش شهروندی سهم به‌سزایی در مشارکت موثر شهروندان در اداره امور شهرها و نظارت آن‌ها در تغییرات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شهروندان خواهد داشت. آموزش شهروندی مهمترین عامل در دگرگونی طرز نگرش و رفتار بشری است که در مسیر توسعه اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جامعه شهری به کار می‌رود. در اثر این آموزش مستمر، فرآیند یادگیری در شهر قابل درک بوده و ظهور شهرهای یادگیرنده را سبب می‌شود. شهرهایی که یادگیری را در فضاهای مختلف شهر تسهیل نموده و محیط شهر را به مثابه دانشگاه و شهروندان را دانشجوین آن قرار می‌دهد که در هر مکان و زمانی خود را در موقعیت یادگیری می‌بینند و یادگیری مادام‌العمر را ارج می‌نهند. از طرفی تحقق پایداری توسعه را باید در اندیشه‌های نیروی انسانی جامعه جستجو کرد، نیرویی که در پی کسب سرمایه دانش، مهارت و سلامت می‌باشد و دستیابی به آن بدون سرمایه گذاری در امر آموزش و یادگیری مادام‌العمر شهروندان میسر نخواهد بود. جوامع مختلف باید به این نتیجه برسند که تحقق فرآیند توسعه پایدار، ریشه در تربیت نیروی انسانی انعطاف پذیر دارد که اساس آن پرداختن به امر آموزش و یادگیری مستمر دارد. دوم آنکه خلاقیت و نوآوری در مباحث توسعه شهری امروزه در زمینه‌های گوناگون طرح می‌گردد. در توسعه شهرهای دانایی و شهرهای یادگیرنده، خلاقیت و نوآوری جایگاه ویژه‌ای دارد. با اندکی تامل می‌توان ظهور شهرهای دانشی و یادگیرنده را مترادف ظهور شهرهای خلاق دانست. به بیان دیگر شهرهای خلاق مکان‌های اصلی رشد جامعه و اقتصاد دانایی (اقتصاد خلاق) و تولید دانش هستند. از طرف دیگر از جمله سرمایه‌های جامعه یادگیرنده شهروندان دانشی به عنوان حاملان دانش می‌باشند که مترادف طبقه خلاق در شهر خلاق هستند. پس حرکت به سمت جامعه دانایی و یادگیرنده حرکت به سمت ایجاد شهرهای خلاق نیز می‌باشد که آموزش و نشر خلاقیت و تبدیل آن به نوآوری و تولید را اساس کار خود می‌داند. لازم به ذکر است از آنجا که مفهوم آموزش و یادگیری در جوامع مختلف با ماهیت‌های گوناگون ظهور می‌یابند باید ادعان داشت که مفاهیم شهرهای یادگیرنده و شهرهای خلاق و شهرهای پایدار مفاهیمی نسبی‌اند و در هر زمان و مکانی خاصیتی متفاوت خواهند داشت و با گذشت زمان ممکن است شاخص‌های تازه‌ای برای ارزیابی این مفاهیم تجلی نمایند و در فرهنگ‌های مختلف ارزش‌های خاصی داشته باشند، چرا که نیازهای انسان ماهیتی فرآیندی و مستمر دارد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که شهرهای یادگیرنده و خلاق رابطه‌ای دوسویه و متقابل با یکدیگر دارند؛ به عبارتی می‌توان این رابطه را به تعامل یادگیری و آموزش و خلاقیت نسبت داد. جوامعی که به امر

یادگیری و بالاخص یادگیری مادام‌العمر شهروندان اهمیت می‌دهند، شانس بیشتری برای خلاق بودن خواهند داشت؛ چرا که با بهبود شرایط محیطی، اجتماعی و فرهنگی خود زمینه را برای جذب و پرورش طبقه خلاق فراهم می‌آورند. نتایج کمی تحقیق نیز موید این ادعاست؛ به طوری که تأثیر شاخص‌های شهر یادگیرنده به عنوان متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته شهر خلاق معنادار است. با توجه به نتایج پژوهش حاضر پیشنهادی زیر را می‌توان ارایه نمود:

- تشکیل کارگروه‌های شهر یادگیرنده و شهر خلاق در بدنه مدیریت شهری رشت: مدیریت شهری باید در ابتدا به اهمیت یادگیری شهری و خلاقیت شهروندی در بهبود حکمروایی خوب شهری آگاه شود.
- برگزاری سلسله نشست‌های مدیریت شهری با محوریت شهر یادگیرنده و شهر خلاق به هدف آشنایی شهروندان در صدا و سیما مرکز رشت
- تشویق سازمان‌ها و موسسات شهری رشت جهت حمایت از استراتژی‌های یادگیری مادام‌العمر
- توسعه صنایع خلاق و افزایش ظرفیت فرهنگی شهر (با محوریت آموزش خلاقیت) از طریق مشارکت سازمان یافته شهروندان رشت
- برگزاری جشن‌ها و فستیوال‌های فرهنگی و آموزشی برای همه سنین؛ به طوری که هدف تشویق یادگیری و افزایش خلاقیت باشد
- آموزش معلمان و اساتید دانشگاه با توسعه منابع درسی خلاقیت محور با تدوین بروشورها و کتابچه‌های آموزشی که اداره آموزش و پرورش و وزارت علوم از طریق کارگروه‌های تخصصی تهیه می‌نمایند.

References

- Abdollahpour, J., Mokhtarpour, H., & Mokhtarpour, R. (2012). Participation of Tehran Citizens in the Field of Manicipal Duties (Casae Study: Tehran Municipality Fourth District). *Urban Management Quarterly*, 31, 157-174 (In Persian).
- Akbarimotlagh, M. (2011). Investigating the Dimensions of Creative City Theory and It's Influence on Sustainable Urban Development with Emphasis o Global Experiences. *Conference on Sustainable Architecture and Urban Development (In Persian)*.
- Barati, N., & Sameni, A. (2011). Educating City, Necessities and Soutions. *Tehran Municipality: Center for Study and Planning of Tehran City (In Persian)*.
- Bayat, S., Gholipour, A., & pourezzat, A. (2012). Identification of Effective Factors in the Formation of The learning City in the 6th district of Tehran, *Urban Management Quarterly*, 11 (31), 139-156 (In Persian).
- Berridge, J. (2006). The Creative City. Plan, p 21.
- Bianchini, F., & Landry, Ch. (1997). *The Creative City, Working Pager3: Indicators of a Creative City A Methodology for Assessing Urban Viability and Vitality*. Published by Comedia the Round, Bournes Green, Nr Stroud Gl os.GL6 7NL.
- Candy, P. (2005). Life Long learning: critical, desirable or just a good idea. address to Adult rrrr niggAAtA rll ia'uuuuuulllaareereeeee.
- Coletta, C. (2008). Fostering the Creative City. *CEOS for cities*. August 2008, p4.
- Di Sivo, M., & Ladiana, D. (2010). Towards a learning city the neighborhood lab and the lab net. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 5349-5356. Available online at www.sciencedirect.com
- Divandari, A., Kermanshah, A., & Ekhlasi, A. (2012). Introducing a Branding Model for Major Recreational, Residential. Tourism and Sports Projects of the County with Native Approach Based on Data Theory, *Journal of Commerical letter of Inquiry*, 65, 27- 64 (In Persian).
- Dixon, N. (1994). *The Organizational Learning Cycle: How We Can Learn Collectively*. Maidenhead: McGraw-Hill.

- Ebrahimi, M. (2008). Creative City Meeting: Concepts, Policies, A Case Study of Successful and UnSuccessful Cities. *Center for Study and Planning of Tehran City, Niavaran Cultural Center (In Persian)*.
- Ebrahimzadeh, I. (1994). *Adult Education*, Tehran, Payamenoor University (In Persian).
- Emami, M., & Saeidi, M. (2009). The Role of Universities In Reaching the Horizons of The Vision of 1404 and A Knowledge-based Society. *Journal of Work and Society*, 110, 58-63 (In Persian).
- Fotohi Mehrabani, B., Kalantari, M., & Rajayi, S.A. (2016). Crative City and Indicators of Iranian Creative City. *Journal of Geography*, New Course, 14 (51), 101-118 (In Persian).
- Ghaffari, A., & Afroz, B. (2014). Modeling the Evaluation of Urban Management Performance in Framing for Entrepreneurship Using Fuzzy Logic (Case Study: Ardabil City). *Entrepreneurship Development*, 7 (3), 549-568 (In Persian).
- Habibpour, K., & Safari, R. (2009). *Comprehensive Manual for Using SPSS In Survey Research*. Tehran: Loyeh, Motafacceran (In Persian).
- Hamilton, R., & Jordan, L. (2010). Learning Cities: The United Kingdom Experience, Heritage. Regional Development and Social Cohesion, International Conference Tuesday 22 to Thursday 24 June, Östersund, Sweden.
- Hoseini, S.A., & Bahrami, Y. (2012). The Effect of Urban Spatial Structure on the Consumption Behavior of Citizens. *Journal of Applied Geosciences Research*, 11 (28), 243-267 (In Persian).
- International Conference on Learning Cities, Lifelong Learning for all (n.d). Inclusion, Prosperity and sustainability in cities, 21-23 October 2013, Beijing, China.
- Irاندوست, K., & Gholamizarchi, M. (2015). Promote the Presence and Participation of People Through the Introduction of Public Spaces of the Creative City (Case Study: Yazd City). *Journal of Fine Arts- Architecture*, 20 (2) 47-58 (In Persian).
- Kearns, P. (2015). Learning cities on the move Australian. *Journal of Adult Learning*, 55 (1), 153-168.
- Keyghobadi, M., Fakhrayi, M., Alavi, S.S., & Zavvari, S.A. (2008). *Understanding the Cultural Industry*. First Edition, Qom: Asef Publications (In Persian).
- Landry, ch. (2000). *The creative city: A Toolkit for Urban Innovators*. London: Comedia/ Earthscan
- Longworth, Norman. (2006). *Learning Cities, Learning Regions, Learning Communities, Lifelong Learning and Local Government*, Routledge.
- Mokhtari Malekabadi, R., Saghayi, M., & Iman, F. (2014). Rating the Fifteen Regions of Isfahan in Terms of Indicators of Creative City Using Regional Planning Models. *Research and Urban Planning*, 5 (16), 105-120 (In Persian).
- Molayi, M., & Habibiyani, S., & Janalizadeh, M. (2012). Providing an Interactive Model in the Knowledge-based Society on the Formation of Knowledge Based Businesses in the Horizon 2025, National Conference on Entrepreneurship and Business Knowledge Management, Mazandaran University (In Persian).
- Mousavi, M. (2014). Ranking of Sardasht Neighborhood in Terms of Moving Towards Creativity with an Emphasis on the Realization of the Creativity City Using Topsis ana ANP. *Geography and Territorial Spatial Arrangement*, 10, 19-38.
- OECD. (1992). City strategies for lifelong learning Second Congress of Educating Cities held in Gothenburg, November.
- Pourahmad, A., Hamidi, A., Farhadi, E., & Hoseinpour, M. (2016). Evaluating the Challenges and Opportunities of Creating a Creative City in Free-Trade Zones (Free-Trade Zone of Aras). *Human Settlement Planning Studies*, 11 (37), 1-18 (In Persian).
- Rafieyan, M. (2010). Antroduction to Creative Regions and Cities. *Municipalities*, 11(100), 12-15 (In Persian).

- Rahimi, M., Moradali, M., Daha, E., Fallahzadeh, A. (2013). Creative City (Theoreticals and Indicators) Center for Study and Planning of Tehran City. *Danesh shahr of Journal*, 159-180 (In Persian).
- Reghenzani-Kearns, D., & Kearns, P. (2012) Lifelong learning in German learning cities/regions. *Australian Journal of Adult Learning*, 52 (2), 336-367.
- Saeedi, H. (2010). Creative City. *Municipalities*, 11 (100), 5-11.
- Shabiyani, P., & Rahgozar, E. (2012). Link the Creative Environment with the City. *Manzar*, 19, 67-73 (In Persian).
- Simmie, J. (2005). *Innovation, Networks and Learning Regions?*, Regional Studies Association, Regional Policy and Development 18. Jessica Kingsley Publishers, London and Bristol, Pennsylvania, Regional Studies Association, London.
- Simmie, J. (2012). Learning City Regions: Theory and Practice in Private and Public Sector Spatial Planning, *Planning Practice and Research*. Routledge: Taylor & Francis Group, pp. 1-17, [http:// www.tandfonline.com/loi/cppr20](http://www.tandfonline.com/loi/cppr20).
- Tajudeen, I. (2008). JENESYS Program Report, Conference of Urban Community Development Inspired by Culture: The Potential of Creative Cities, July 29 - August 7, 2008. Published by The Japan Foundation. p 60.
- UNESCO. (2015). UNESCO Global Network of Learning Cities, Guiding Documents, UNESCO Institute for Lifelong Learning (UIL), Hamburg, Germany.

How to cite this article:

Amirentekhabi S., Gholipour, Y. and Meysami, S. (2018). On the Analysis of the Relationship between Learner City and Creative City in order to Achieve Sustainable City (Case Study: Rasht City). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 13(2), 465-482. http://jshsp.iaurasht.ac.ir/article_543099_en.html

On the Analysis of the Relationship between Learner City and Creative City in order to Achieve Sustainable City (Case Study: Rasht City)

Shahram Amirentekhabi*

Assistant Professor, Dep. of Geography & Urban Planning, University of Payamenoor, Rasht, Iran

Yaser Gholipour

Young Research & Elite Club, Rasht Branch, Islamic Azad University, Rasht, Iran

Saeed Meysami

M.A in Geography & Urban Planning, University of PayameNoor, Rasht, Iran

Received: 09/06/2016

Accepted: 05/03/2018

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Classic methods of urban management and centralized planning are no longer satisfying. Participation based methods are required in city management. This participation depends on people ability in providing ideas and innovations which should be obtained through proper education and continuous learning. Thus, the learner cities should be focusing on continuous teaching of their citizens in a way that they act creatively and innovatively while facing problems. Although they should understand to the extent that creativity context provided in the educational system inside and outside the school for expanding the spirit of citizens and urban managers' creativity, this matter leads to the creation of creative cities. This educational system should be based on up-to-date and universal science which is localized and available for all ages. The goal of such system should be training knowledgeable citizens who fulfill their needs through knowledge based economics. In other words, knowledge-based cities and learner cities are the best environments for education of creativity and active citizenship. Because the citizens in these cities are permanently adding to their knowledge through participation in lifelong learning processes. The emergence of creative cities as a result and output of the knowledge-based cities and learner communities in the era of creativity and the development of new knowledge, obviously appears to be necessary. Creative cities are of cities in which creative people live, which Richard Florida introduces them as creative class.

Methodology

The methodology in this study was applied study and correlation based on distributing questionnaire (survey study) in terms of objective and also in terms of the nature and descriptive-analytical method, correspondingly. The population in this study consist of offices' experts of Rasht city. In this study, sample size was determined 367 members via Morgan's table. Sampling method was snowball sampling (Clustering). Cronbach's alpha was used to determine the reliability of the test. The value of this test index was 0.86 and 0.82 for learner city and also for creative city indices, respectively. To assess the validity and analyze the hypothesis, the Content Validity and Spearman test were employed for sequential variables, correspondingly.

* Corresponding Author:

Email:shahram_aeh@yahoo.com

Results and Discussion

The questionnaire survey showed that out of 353 samples responding to this study, 240 persons (68%) were male and 113 persons 32% were female. 50 persons (14.2%), 197 persons (55.8%), 80 persons (22.7%) and 26 persons (7.4%) were associate degree, bachelor degree, master degree had PhD. degree, respectively. In Rasht city, 31.7%, 24.1% and 44.2% of sample size ranked the status of education. l services' provi. ion “poor”, “medium” and “goo)”, respectively. The research hypothesis was: It seems there was a significant relationship between indices of learner city and creative city. Spearman test results showed that there was a statistically significant relationship between the spiritual index of learner city and four indices of creative city. The value of correlation between the spiritual index of learner city and the flexibility index of creative city equals to 0.537, which was significant in the error level less than 0.01 and reliability 0.99. Correlation between spiritual index, learner city and innovative index of creative city equals to 0.486 which was significant with an error level less than 0.01 and reliability 0.99. The value of correlation between the spiritual index of learner city and risk-taking index equals to 0.324 which this correlation was also significant with an error level less than 0.01 and reliability 0.99. The Spearman correlation coefficient between the spiritual index and the leading index of creative city equals to 0.120 which was significant in an error level less than 0.01 and reliability 0.99. There was a significant relationship between the knowledge index of learner city and indices of creative city. All these relations were significant in an error level less than 0.01 and reliability 0.99. There was a statistical relationship between social index of learner city and indices of creative city with an error level less than 0.01 and reliability 0.99. Economic index of learner city has a statistically significant relationship with index of learner city. Also, there was a statistical relationship between political index of learner city and indices of creative city with an error level less than 0.01 and reliability 0.99.

Conclusion

Citizens' education is the most important element in changing human's behavior and attitudes which is utilized in economic, social, cultural and political development of civil societies. As a result of sustainable education, learning process is understandable in cities. Therefore, creative cities are shaped. With little contemplation the rise of the knowledge-based and learning cities can be considered synonymous with the emergence of creative cities. In other words, creative cities are the main places for society, knowledge-based economy (creative economy) and the knowledge production's development. On the other hand, knowledge citizens are considered bearers of knowledge who equivalent to creative class in creative city as learner city's capital. So, moving towards the wisdom and learner society is the same as moving towards creating creative cities which considers teaching and publishing creativity transforming into innovation as the basis of its work. At the end it has to be said that the concepts of education and learning have different interpretations in different cultures and given the importance of time and location, they could have different indices to explain and evaluate them.

Key words: Learner city, creative city, sustainable city, Rasht